

یادداشت

کتابی که هشداردهنده است

محمدعلی اسلامی ندوشن

کتاب برنامه ب- ۲ که دوست ما آقای فریدون مجلسی ترجمه پاکیزه‌یی از آن به زبان فارسی ارائه کرده‌اند، بسیار هشداردهنده و خواندنی است.

کتاب که سرشار از ملرک و آمار است و با دقت بسیار تهیه شده است، در واقع نمره کوشش عدل‌ی پژوهشگر است که با صرف مبلغ قابل توجهی هزینه، به سراسر دنیا روانه شده‌اند و با دقت تمام آمار و اطلاعات تهیه کرده‌اند و آنگاه مجموع این اطلاعات در اختیار یک پژوهشگر اصلی قرار گرفته است و از آنها این کتاب بیرون آمده است. عنوان کتاب معنی دار است، ب- ۲ راه درستی است که باید بشریت در پیش گیرد، در مقابل ب- ۱ که مبین سیر دنیا در قرن بیستم است که دنیا را به آستانه بن‌بست به جلو برده است. خطرهایی که جهان کنونی و آینده را تهدید می‌کنند عبارتند از: ۱- کمبود آب در جهان ۲- بحران انرژی و مساله گرانی نفت ۳- افزایش گرمای جهان و آب شدن یخ‌ها ۴- افزایش جمعیت ۵- کمبود مواد غذایی و موارد متعدد دیگر که همگی از عواقب رفتار خودسرانه و نامسوولانه بشر در قرن اخیر بوده است. یک هشدار بزرگ در کتاب است که هر کشور در حد خود باید به گوش گیرد و از آن گذشته، سراسر جهان در برابر نسل‌های آینده احساس مسوولیت بکند. این کتاب برای من از این جهت بسیار معنی‌دار بود، که در آن به مطالبی برمی‌خورم که چهل و چند سال اخیر به آنها اندیشیده و جابه‌جا بر قلم آورده بودم و از این جهت آن را نه تنها یک کتاب ارزنده بلکه یک کتاب آشنا می‌یافتم.

*نویسنده و مترجم

گزارش کوتاه

عمر میقان و مجوز وزارت صنایع

در صورتی که وزارت صنایع مجوز لازم را برای تحت حفاظت قرار گرفتن میقان صادر نکند و معادن داخل آن به مزایده گذاشته شود، عمر این تالاب و سلامت مردم اراک به طور جدی به خطر می افتد.
طرح واگذاری بهره برداری متعدد از منابع معدنی سولفات سدیم کویر و تالاب میقان از طریق مزایده، مدتی است که در کمیسیون زیربنایی دولت در دست بررسی است.
چندی پیش این کمیسیون رای به بهره برداری متعدد داد که با مخالفت شدید شورای سیاستگذاری استان مرکزی و محیط زیست این استان مواجه شد. این طرح دوباره به کمیسیون رفت تا بررسی مجدد شود.

تالاب میقان با وجودی که همه شرایط لازم برای تحت حفاظت قرار گرفتن توسط محیط زیست را دارد، اما در اختیار این سازمان نیست. این موضوع سبب شده بهره‌برداری از معادن این تالاب، حیات جانوران را را به خطر اندازد.

امیر انصاری معاون محیط طبیعی اداره کل حفاظت محیط زیست استان مرکزی در گفت وگو با خبرنگرگزارى میراث فرهنگی گفت: «برای حفاظت از تالاب میقان نیازمند این هستیم تا این منطقه را تحت حفاظت داشته باشیم. به همین منظور در نظر داریم در دور دوم سفرهای استانی رئیس جمهور به استان مرکزی، طرح ارتقای این تالاب منحصراً به فرد ارائه دهیم.»

انصاری در ادامه گفت: «تمام کارهای کارشناسی انجام شده و این تالاب می تواند به منطقه شکار ممنوع ارتقا یابد.»

وی در ادامه افزود: «نقشه‌های ماهواره‌یی تالاب

میقان را از روی تصاویر ماهواره IRS تهیه و

محدوده این منطقه را با GPS تعیین کرده ایم و این

اطلاعات را برای بخش زیستگاه‌های سازمان محیط

زیست فرستاده ایم.»

انصاری در ادامه افزود: «پرونده میقان پس از تکمیل به زیستگاه‌های سازمان محیط زیست ارسال می‌شود و با توجه به نظر آثار ما، به دفتر حقوقی می‌رود تا ارتقای آن اعلام شود. بعد از آن محدوده تعیین شده را در روزنامه رسمی اعلام می‌کنیم و سپس تالاب میقان به عنوان منطقه شکار ممنوع به ثبت می‌رسد.»

معاون محیط طبیعی اداره کل حفاظت محیط

زیست استان مرکزی در ادامه گفت: «بنابر نظر

محیط زیست استان، این منطقه خصوصیت

ثبت جهانی را نیز دارد. فعلاً می‌توان این منطقه را

به‌عنوان منطقه شکار ممنوع به ثبت رساند تا پس از

پنج سال که قابلیت منطقه مشخص شد، آن را به

منطقه حفاظت شده ارتقا دهیم.»

وی تاکید کرد: «تالاب میقان این خصوصیت را دارد

تا تبدیل به یک تالاب ملی شود، ولی متأسفانه

حتی جزء مناطق حفاظت شده هم قرار نگرفته است.»

انصاری در ادامه گفت: «متأسفانه با وجودی

که مدت‌ها است روی پرونده میقان کار کارشناسی

انجام می‌دهیم و تمامی اسناد و مدارک حاکی از

این است که میقان قابلیت ارتقا را دارد، ولی

وزارت صنایع به دلیل وجود معادن داخل تالاب،

با ارتقای آن مخالف است.»

همچنین حمید جلال‌وندی سرپرست اداره کل

حفاظت محیط زیست استان مرکزی در این باره گفت:

«تالاب میقان همه شرایط لازم برای اینکه تحت

حفاظت محیط زیست باشد را دارد.»

جلال‌وندی در این باره که چرا تالاب میقان با وجود

دارا بودن همه شرایط تحت حفاظت محیط زیست قرار

نمی‌گیرد، گفت: «وقتی منطقه‌یی قرار است به عنوان

منطقه شکار ممنوع به ثبت برسد، باید موافقت وزارت

نیرو، وزارت نفت، وزارت صنایع، منابع طبیعی و

دیگر ارگان‌های مرتبط را به‌همراه داشته باشد. متأسفانه

وزارت صنایع با ارتقای تالاب میقان به منطقه شکار

ممنوع موافق نیست.»

وی درباره دلیل مخالفت وزارت صنایع با ارتقای

میقان به منطقه شکار ممنوع گفت: «درون تالاب

میقان معدنی وجود دارد که وزارت صنایع درصدد

استخراج از آنها است. این درحالی است که

استخراج از این معادن، ضرر و زیان زیست

محیطی شدیدی به همراه دارد.»

محیط زیست جهانی در وضعیت بحرانی قرار دارد که این بحران به وجود آمده توسط انسان‌ها تهدید جدیدی برای بشر است. اما استفاده از برنامه ب-۲ می‌تواند راه‌حلی برای نجات محیط زیست باشد. کتاب برنامه ب-۲ می‌توان یکی دیگر از کتاب‌های جامع و خواندنی لستر براون دانست. فریدون مجلسی مترجم این کتاب معتقد است در این کتاب زندگی مانند یک قصه جریان دارد و قابل استفاده و منطقی حل‌کنیم، اما راهی برای حل مشکل جمعیت فعلی وجود ندارد. بیشتر مشکلاتی را که ما امروزه با آن درگیر هستیم ناشی از جمعیت زیاد کشور است. بعد از انقلاب، رشد جمعیت در ایران در روند صعودی قرار گرفت و به بالاترین حد تئوریک، در اوایل دهه ۱۳۶۰ به اوج ۴/۲ درصد رسید. وقتی این رشد حیرت‌انگیز باعث آسیب‌های اقتصادی و محیط زیستی شد، مقامات دریافتند که جمعیت بیش از ظرفیت، محیط زیست و آینده ایران را تهدید می‌کند. به همین دلیل ایران بعد از مدتی جزء کشورهای پیشگام در مقابله با رشد جمعیت شد و در سال ۲۰۰۴ رشد جمعیت ایران به ۱/۲ درصد رسید. هر چند خوشبختانه در حال حاضر این رشد روند معکوس پیدا کرده اما بعضی افراد همچنان اصرار به تبلیغ افزایش جمعیت دارند.

پس شما معتقدید جمعیت زیاد علت اصلی تهدید زندگی و محیط زیست کل جهان است؟

بله. هم‌اکنون جمعیت افغانستان با پاکستان یکی دیگر از این کتاب مقالات بسیاری از لستر براون خواننده بودم. به اعتقاد من او مشهورترین فرد در زمینه محیط زیست در جهان است. زمانی که خواندن این کتاب را شروع کردم برایم مانند یک داستان جذاب بود. به همین دلیل بعد از خواندن فصل اول تصمیم به ترجمه کتاب گرفتم و همزمان با خواندن کتاب، آن را در حدود سه ماه ترجمه کردم.

–اکثر آثار لستر براون در ایران توسط آقای حمید طراوتی ترجمه شده است. حتی او هم اکنون مشغول ترجمه این کتاب است.

زمانی که تصمیم به ترجمه این کتاب گرفتم ابتدا به کتابخانه ملی رفتم. در آنجا متوجه شدم اکثر کتاب‌های لستر براون در ایران توسط حمید طراوتی ترجمه شده است؛ اما در میان کتاب‌هایی که آقای طراوتی ترجمه کرده‌اند نام این کتاب نبود. به همین دلیل با آقای طراوتی تماس گرفتم و گفتم قصد ترجمه این کتاب را دارم. ایشان هم گفتند فقط چند بخش از کتاب را به صورت مقاله برای دانشگاه فردوسی مشهد ترجمه کرده‌اند.

پس این کتاب تا این حد جذابیت داشت که تصمیم گرفتید آن را ترجمه کنید؟

بله. شاید به نظر بعضی‌ها این نشان‌دهنده خودخواهی باشد اما من معمولاً کتاب‌هایی را ترجمه می‌کنم که خودم از خواندن آنها لذت می‌برم. فکر می‌کنم همه مردم باید این کتاب را بخوانند. به همین دلیل چاپ این کتاب را به انتشارات اطلاعات دادم تا هم زودتر چاپ شود و هم خوانندگان هزینه کمتری برای آن بپردازند.

–صددارید باز هم در زمینه محیط زیست کتابی ترجمه کنید؟

نه. من تا قبل از ترجمه این کتاب، آقای طراوتی را نمی‌شناختم. به همین دلیل از این به بعد هر کتابی در این زمینه را به سرعت به آقای طراوتی معرفی می‌کنم.

–برنامه ب-۲» پاسخی است برای برنامه‌یی با عنوان «آیا کسب و کار به روال عادی» فکر می‌کنید این برنامه برای کشوری در حال توسعه مثل ایران مناسب باشد؟

برنامه «آ یعنی همه روش‌های روزمره بشر که همه آن را با نام توسعه ناپایدار می‌شناسند. یکی از مثال‌های این کتاب درباره ماهگیری توسط کشتی‌های بزرگ صنعتی است. صید ماهی در اقیانوس‌ها از ۱۹ میلیون تن در سال ۱۹۵۰ به اوج تاریخی خود یعنی ۹۳ میلیون تن در سال ۱۹۹۷ رسید. این رشد پنج برابر یعنی بیش از دو برابر رشد جمعیت در این دوره است. در ابتدا و این روش همه ماهی‌ها صید شدند و بعد از مدتی هیچ ماهی برای صید باقی نماند. این همان توسعه ناپایدار

گزارش اجتماعی

فریدون مجلسی مترجم کتاب «برنامه ب- ۲» از این کتاب و بحران‌های زیست محیطی در دنیای معاصر سخن می‌گوید

گفت‌وگو با مترجم کتاب برنامه ب-۲

رشد جمعیت مهم ترین چالش محیط زیست ایران

مونوقاسمان

نمی‌کنیم. ظرفیت‌های نیروگاه‌های بادی در جهان با رشد سالانه ۲۹ درصد از ۵ هزار مگاوات در سال ۱۹۹۵ به بیش از ۴۷ هزار مگاوات در سال ۲۰۰۴ رسیده‌که افزایشی ۹ برابری است. این رشد را می‌توان با رشد ۱/۷ درصدی نفت، رشد ۲/۵ درصدی گاز طبیعی، رشد ۲/۳ درصدی زغال‌سنگ و رشد ۱/۹ درصدی نیروی هسته‌یی مقایسه کرد. باد فراوان، ارزان، پایان‌ناپذیر و پاک است. در سطحی گسترده توزیع می‌شود، برای آب و هوایی زیان و سازگار است. هیچ منبع دیگری واجد این همه صفات نیست.

–در ایران ما تنها در منجیل از انرژی بادی استفاده می‌کنیم. شما موافقید که مسوولان معتقدند در ایران این روش به صرفه نیست؟

نه من کاملاً مخالفم. در ایران ما می‌توانیم در بسیاری از نقاط از این انرژی استفاده کنیم. هم‌اکنون آلمان، امریکا، اسپانیا و دانمارک از کشورهای پیشرو در زمینه استفاده از انرژی بادی هستند. در ایران در بعضی از مناطق ۱۲۰ روز توفان داریم. منجیل تنها یکی از این مناطقی است که می‌توانیم از انرژی بادی در آنجا استفاده کنیم.

–در باره استفاده از انرژی خورشیدی چگونه؟

ما مقدار آفتاب داریم که می‌توانیم صادرکننده آفتاب باشیم. مدیر پیشین انستیتوی مطالعه انرژی خورشیدی امریکا می‌گوید: «انرژی مصرفی روزانه هیچ کشوری به اندازه انرژی نهفته‌ش در نور آفتابی که هر روز بر ساختمان‌هایش می‌تابد نیست. اگر از این انرژی هم استفاده می‌کردیم با خاموشی روبه‌رو نبودیم.» تأمین برق از سیستمات سلول‌های خورشیدی ارزان‌تر از صنایع متمرکز است. امروز بیش از یک میلیون خانه در روستاهای در حال توسعه جهان، برق خود را از سلول‌های خورشیدی تأمین می‌کنند. همچنین می‌توان با انرژی خورشیدی آب را به جوش آورد، بخار تولید کرد و توربینی را برای تولید برق به گردش درآورد. قیرس کشوری است که از لحاظ آفتاب غنی است. این کشور برای کاهش سوخت‌های فسیلی به استفاده از آبگرم‌کن‌های خورشیدی روی آورد. فناوری تبدیل نور خورشید به برق با استفاده از آن برای گرم کردن آب و خانه کاملاً توسعه یافته است. یا

در ترکیه شما هیچ روستایی را نمی‌بینید که در بالای خانه‌ها از انرژی حرارتی استفاده نشده باشد. ما تمام انرژی‌ها را داریم ولی عامل انسانی داخل دولت که بتواند با علاقه و اراده انرژی کارآمد دارد که در آخر ماه حقوق می‌گیرند. عملکرد این سازمان تعدادی پروژه مدتی پیش انجام داد. هر چند بدون نتیجه است. هر چند افراد با علاقه و انگیزه‌یی در این سازمان هستند که با عشق به کارشان ادامه می‌دهند اما به علت اهمیت ندادن مقامات بالاتر در این سیستم اداری ماندگار نمی‌شوند. سازمان محیط زیست ما نه تنها فعال نیست، بلکه تنها طبق دستورالعمل‌هایی که دارد و نه وظایف انجام وظیفه می‌کند. یکی دیگر از نکات جالب در این کتاب استفاده از انرژی بادی و خورشیدی است. با وجودی که کشور ما هم باد دارد و هم آفتاب، ما از این انرژی‌ها استفاده

بیش از نیاز خود تولید کنند. این تمدن با هر مقیاسی فوق‌العاده بود اما در طراحی سامانه آبرسانی و آبیاری آن نقص زیست محیطی وجود داشت؛ نقصی که سرانجام منابع غذایی آن را نابود کرد. در آن منطقه که زهکنشی زیرزمینی ضعیف بود، نفوذ یا نشست آب سفره آب زیرزمینی را آهسته بالا آورد. آب به سطح زمین نزدیک شده تبخیر شد و املاح نمک از خود بر جای گذاشت. با گذشت زمان انباشت نمک روی سطح زمین باروری آن را کاهش داد و همچنان که باروری خاک از بین رفت تمدن سومر هم نابود شد. نابودی تمدن مایاها به علت بیابان‌زایی نمونه دیگر است. تمدن‌هایی که دلیل انقراض‌شان نابودی محیط زیست بوده است.

–فکر می‌کنید ما نیز در چنین مسیری قرار داریم؟

هر چند که گاهی محیط زیست در کشور ما هیچ جایگاهی ندارد، اما هم‌اکنون دنیا به صورت شبکه‌یی و به صورت به هم پیوسته اداره می‌شود. این گونه نیست که ما به اشتباهاتمان در این مورد ادامه دهیم و دنیا سکوت

–به نظر شما چرا در ایران همچنان توسعه ناپایدار اجرائی است و نه توسعه پایداری که اهمیت محیط زیست در آن در نظر گرفته باشد؟

برای اینکه مسوولان به کارشناس و متخصص اعتقادی ندارند و اکثر اصلاحیت‌جایگاری‌ها که در آن قرار گرفته‌اند فاقد هستند.

–به نظر می‌رسد بسیاری از مسوولان با نظر شما مخالف باشند؟

خیلی از این آقایان تنها ادعا می‌کنند، اما در عمل می‌بینیم که کارهایشان به نتیجه نمی‌رسد. تاکی ما باید آزمون سعی و خطا را در این کشور داشته باشیم. انتخاب افراد جوان در مقام مدیریست شرکت‌های بزرگ که به شدت به محیط زیست وابسته‌اند علامت نداشتن اعتقاد به کارشناس است. افرادی که ادعای جهاد مردم را به قتل می‌رسانند و تحت همین دعام جمعیت‌شان را افزایش می‌دهند.

–فکر می‌کنید در این زمینه ایران به جز اخراج پاندهگان چه کار دیگری می‌تواند انجام دهد؟

بهتر است به جای کمک‌های نامرئوم، سیستم تنظیم خانوادها در کشورهای همسایه داشته باشیم تا هم به نفع ایران باشد و هم در آینده از مشکلات بعدی پیشگیری کنیم. جمعیت زیاد یعنی نابودی محیط زیست و سپس نابودی همان تمدن. در این کتاب نمونه‌هایی از نابودی تمدن‌های بزرگ گذشته آورده شده؛ تمدن‌هایی که گرفتار مشکل زیست محیطی شدند و از عهده پاسخگویی به آن بر نیامدند چه بر سرشان آمد.

–مانند تمدن قدیمی سومر یا مایاها؟

درست است. این تمدن در چهار هزار سال قبل بسیار پیشرفت بود. سامانه آبرسانی پیشرفته آن باعث رشد کشاورزی منطقه شده بود و کشاورزان را قادر ساخته بود

یادداشت

شب روی زمین

محمد صادقی

هر چند رشد و توسعه علم، تکنولوژی، صنعت و . . . توانسته است انسان را از چنگال اندیشه‌های کهنه جهان قدیم برهاند و زندگی بهتر روی زمین را دست یافتنی و ممکن سازد اما اگر نیک بیندیشیم درمی‌یابیم که ناسامانی‌هایی مانند رشد فقر، افزایش جمعیت، تخریب محیط زیست، خطر کم‌آبی و . . . همچنان تهدیدهایی هستند که زندگی را برای ساکنان گیتی و شهروندان جهان دشوار ساخته‌اند و در آینده می‌توانند آسیب‌های فراوانی را پدید آورند و این هشدار مهم را لستر براون (رئیس انستیتو سیاست زمین در واشنگتن دی سی) در کتاب «برنامه ب-۲» مطرح کرده و ما را به اندیشیدن پیرامون آن فراخوانده است.

کتاب «برنامه ب-۲» اطلاعات، آمار و موضوع‌هایی را دربر دارد که دانستن آن برای اهل فرهنگ و اندیشه و به‌ویژه جوان‌ترها ضروری به نظر می‌آید زیرا با نگاهی ژرف به مسائل زیست‌محیطی می‌نگرد و مهم‌تر اینکه از هرگونه زیاده‌گویی و پیچیده‌گویی پرهیز دارد. این کتاب تازه‌ترین ترجمه فریدون مجلسی (مترجم و پژوهشگر) است، انتخاب و ترجمه‌یی هوشمندانه از وی که بسیار سودمند است و تردیدی نیست که جای خالی چنین کتاب‌هایی در بازار کتاب ایران به شدت احساس می‌شود زیرا نگاه‌های محققانه به ما کمک می‌کند دنیای کنونی را بهتر بشناسیم و این نکته از اهمیت بسیاری برخوردار است.

. . . اما در این مجال کوتاه می‌کوشم به آنچه بیش

از هر چیز ذهن مرا به خود مشغول ساخته بپردازم. کم‌رنگ شدن مرزها و گسترش شگفت‌انگیز دنیای ارتباطات (با به تعبیر مارشال مک‌لوهان، پدیده‌یی به نام هکده جهانی) دنیا را به سمت و سوی رهنمون می‌سازد تا فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، یا بهتر است بگوییم

مردم مختلف به هم نزدیک‌تر شوند و این پرسش به‌وجود می‌آید که چگونه می‌توان در چنین فضای دوستی و هم‌زیستی مسالمت‌آمیز را جایگزین دشمنی و خشونت کرد؟ تقویت فرهنگ گفت‌وگو، صلح و مدارا در میان انسان‌ها می‌تواند به دوستی با طبیعت، محیط زیست و کره زمین بینجامد. امروز دیگر

نمی‌توان بخش‌های مختلف انسانی را دنیاهای گوناگونی دید که تأثیری بر یکدیگر ندارند، امروز این مجموعه یک پیکره گسترده انسانی را شکل می‌دهد، اما از سویی نیز، مفهوم «دیگری» هنوز در جای خود قرار دارد، پس شایسته است در نظر داشته باشیم که مفهوم «من» یا توجه به مفهوم «دیگری» معنا می‌یابد و شناخت من به شناخت دیگری وابسته است. «دیگری» مانع یا خطر به شمار نمی‌آید و این دیوارهای خودساخته را باید فرو ریخت؛ دیواری که

زاییده ترس ما از یک موجود ناشناخته و تصور

نادرست از دیگری است. شناخت دیگری ما را با

چالش با خود و پیرامون مان مواجه خواهد ساخت؛

چالشی که دستاوردهای گرانبهایی برای ما به ارمغان

خواهد آورد. . . بگذاریم، امروز نگاه ساکنان گیتی

به محیط زندگی نسبت به روزگاران کهن تغییر یافته

در یافته‌اند که هر خسارت و آسیبی بر هر بخش از

جهان، تأثیر مستقیم و آشکاری بر دیگر بخش‌ها

خواهد داشت و به همین خاطر آموختن چگونگی

زندگی در کنار هم، دغدغه بسیاری از افراد اهل

اندیشه است و برای استقرار صلح در جهان، که خود

به خود از نگرانی پیرامون وضعیت ناسامان اقتصادی

محیط زیستی جهان نیز می‌کاهد، موضوع

«گفت‌وگویی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها» راهگشا و کارآمد

به نظر می‌رسد، زیرا توانایی شکستن بن‌بست‌های

موجود در دنیای امروز را دارد.

دنیای کنونی پس از پدست سر گذشتن دو جنگ

بزرگ جهانی نیز چندان به دور از جنگ و ستیز نبوده

و خشونت‌ورزی‌ها همواره کره زمین را به میدان

نبردهای خونین تبدیل کرده است. با پایان جنگ

سرد، آرایش تازه‌یی در جهان سیاست پدیدار شد و

نظریه پروفسور ساموئل هانتینگتون (برخورد

تمدن‌ها) مسیر تازه‌یی از برخورد‌ها را بر اساس

اختلاف‌های فرهنگی و تمدنی مشخص کرد و این

هشداریی بود که به باور نگارنده جدی گرفته نشد.

هانتینگتون در کتاب سامان سیاسی در جوامع دستخوش

دگرگونی‌(Changing Order in Political Societies)

نشأن داده بود که مسائل جهانی شناسات

در جهان سیاست را می‌شناسد. اگر به کتاب «برنامه

ب-۲» یا دیگر منابع نگاهی داشته باشیم، می‌بینیم

آمار سرگیجه‌آور بودجه‌های نظامی در دنیا و به ویژه

در کشورهای پیشرفته رو به افزایش است و

خشونت‌ورزی در دنیا به گونه‌های مختلف گسترش

می‌یابد و با وجود بهره‌گیری از رهاکارهای گوناگون

از میزان درگیری‌ها و ویرانگری‌ها ویرانگری‌ها کاسته

نمی‌شود. . . چندی پیش در دیداری که با پروفسور

یوخن هسپلر داشتیم (روزنامه اعتماد،

۱۲/۳/۱۳۸۷) درباره این موضوع با او به گفت‌وگو

پرداختم. هیپلر در میان سخنانش به کتابی از آمارتیا

سن درباره روابط بین فرهنگی اشاره کرد و آن را

صدمرتبه از کتاب هانتینگتون بهتر دانست. برای

من هم خیلی جالب بود اما چون می‌گفت یکی دو

سال است که کتاب منتشر شده با خود گفتم، پس

دو سه سالی باید صبر کنیم تا سرانجام به فارسی

ترجمه شود ولی این بار شانس با من همراه بود.

فردای انتشار گفت‌وگو با پروفسور هیپلر، آقای

مجلسی با من تماس گرفتند و گفتند مدتی است

ترجمه کتاب آمارتیا سن را آغاز کرده‌اند و پیرامون

اهمیت کتاب و نویسنده‌اش که برنده جایزه نوبل در

سال ۱۹۹۸ و در رشته اقتصاد است، سخن

گفتند. . . به امید روزی که استقرار اندیشه عدم

خشونت، سپیده‌دم جوادانی را برای ایجاد صلح

کارشناسانه و علمی نتایج‌اش باعث تخریب‌های شدید و

پایدار در جهان آشکار سازد.

*نام فیلمی از جیم جارموش